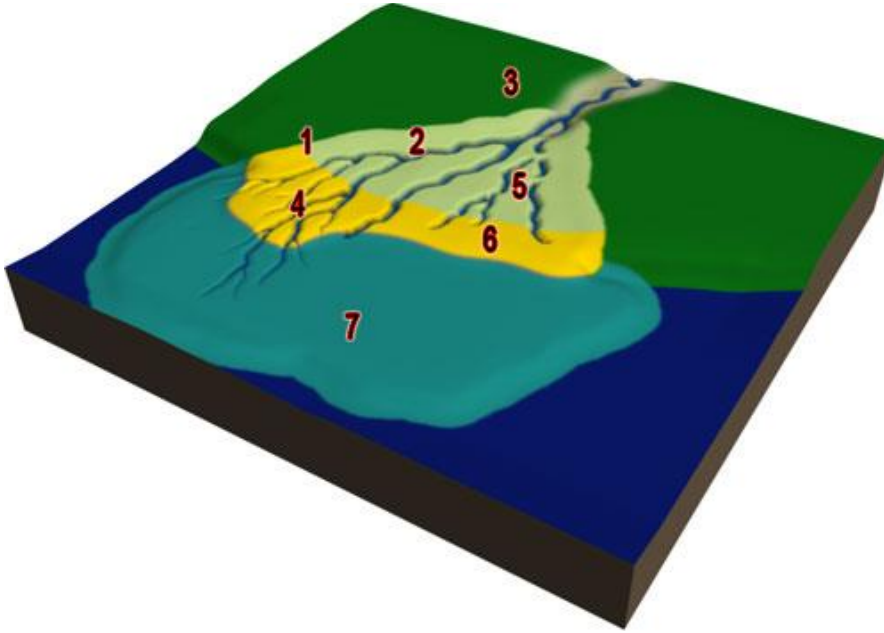


Milli Tədris Olimpiadası
Coğrafiya
II tur
2022-2023-ci illər

Təlimat

Hər suala ehtimal olunan dörd cavab verilir. Onlardan ancaq biri düzgündür. Seçilmiş cavabı cavablar vərəqinə bu qaydada keçirin: cavabların müvafiq hücrəsində X işarəsi qoyun. Başqa heç bir işarə qoymayın, üfüqi yaxud şaquli xətlər, dairəyə almaq və s. elektron proqram tərəfindən qəbul olunmur. Əgər cavablar vərəqində göstərilmiş cavabı düzəltmək istəyirsinizsə, X işarəsi qoyduğunuz hücrəni bütünlüklə rəngləyin, və sonra cavabın yeni variantını işarə edin (yeni hücrədə X işarəsi qoyun). Düzəltdiyiniz cavabı təkrarən seçmək qeyri-mümkündür. Hər tapşırığa 1 xal verilir.

(1) 1. **İllustrasiyanı təhlil edin və müəyyən edin, çay deltasının 7 rəqəmi ilə işarələnən hissəsinə nə deyilir?**



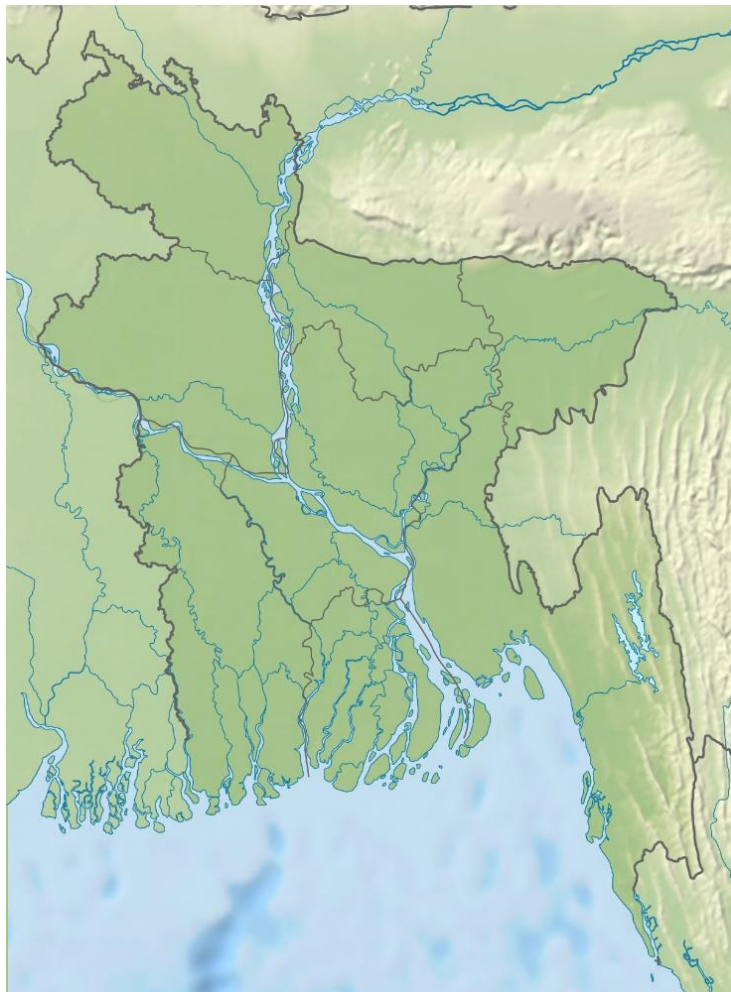
- ა) İşlənmiş delta;
- ბ) Fəal delta;
- გ) Yuxarı delta;
- დ) Sualtı delta.

(1) 2. **“İstanbul kanalının” istifadəyə verilməsi hansı konvensiya üçün potensial təhlükə ola bilər?**



- ა) Montrö konvensiyası;
- ბ) Vyana konvensiyası;
- გ) Nyu-York konvensiyası;
- დ) Roma konvensiyası.

(1) 3. B Dünyanın ən böyük deltasında təxminən 10.000 km² ərazini əhatə edən Sundarbans mangrov meşəsi yerləşir , qeyd olunan ərazi hansı çayın hövzəsində yerləşir?



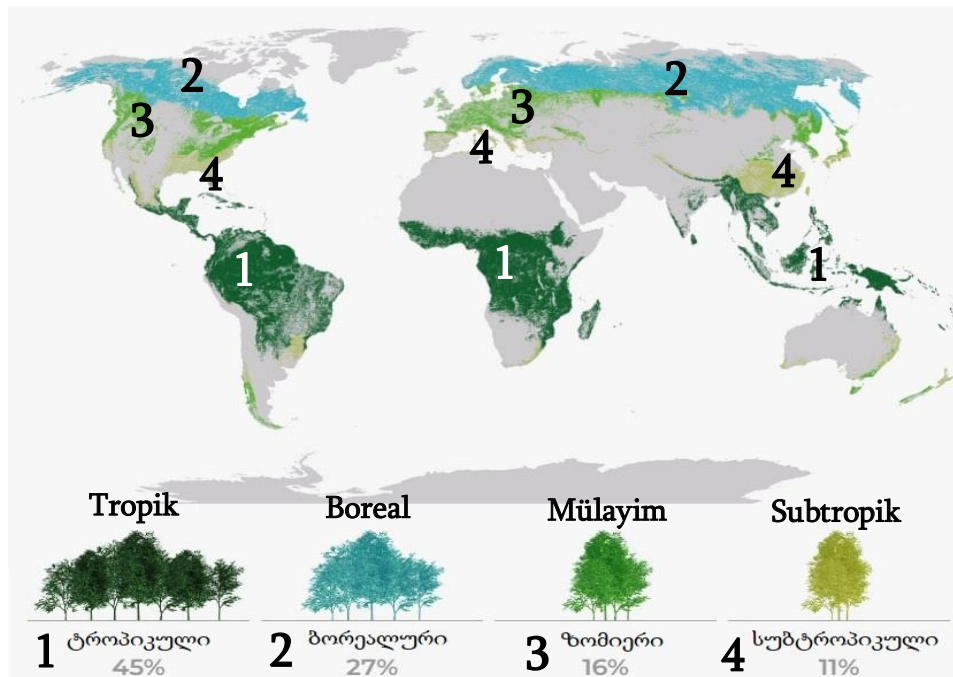
- ə) Nil çayının;
- ð) Qanq çayının;
- ğ) Konqo çayının;
- ŧ) Amazon çayının.

(1) 4. Latın hərfi ilə göstərilən hansı dövlətin əhalisi daha azdır?

Dövlət	ÜDM-nin ümumi həcmi (ABŞ dolları)	Adam başına düşən ÜDM (ABŞ dolları)
A	1.800.000.000	6.000
B	1.200.000.000	3.000
C	300.000.000	50.000
D	100.000.000	10.000

- ə) A
- ð) B
- ğ) C
- ŧ) D

(2) 5. Xəritəni təhlil edin və suallara cavab verin:

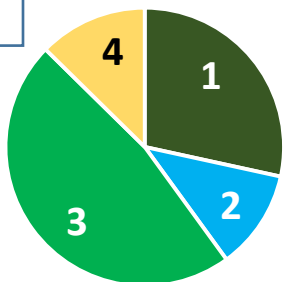


(1) 5.1. İynəyarpaqlı meşə (tayqa) xəritədə hansı rəqəmlə qeyd olunmuşdur?

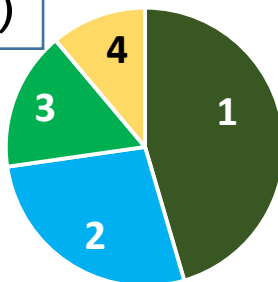
- ა) 1
- ბ) 2
- გ) 3
- დ) 4

(1) 5.2. Xəritədə verilən məlumata hansı diaqram uyğun gəlir?

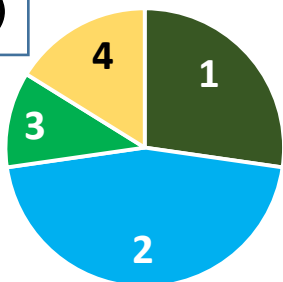
δ)



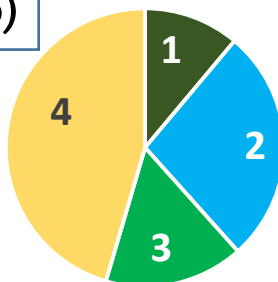
δ)



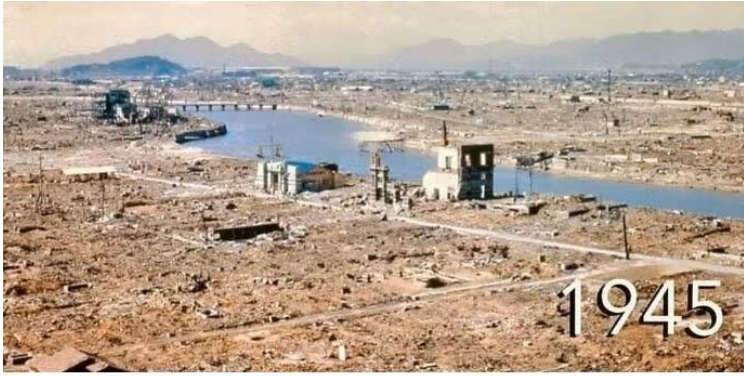
δ)



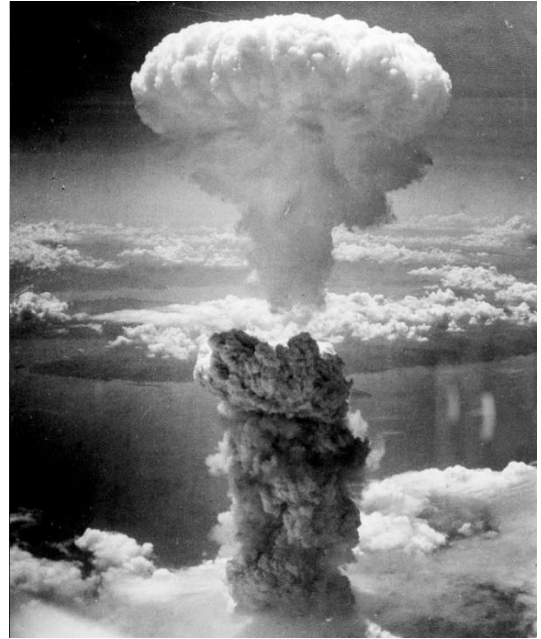
ϑ)



(1) 6. İllustrasiyalarda hansı şəhərin fotosəkilləri verilmişdir?



- ə) Drezdenin;
- ə) Varşavanın;
- ç) Brestin;
- ç) Xirosimanın.



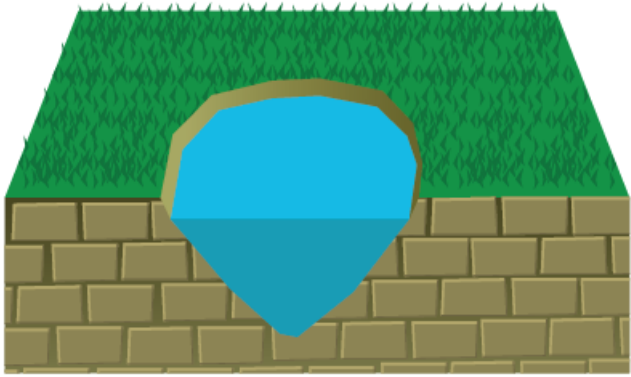
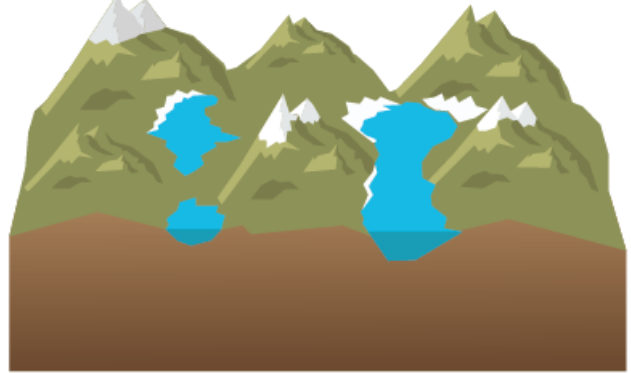
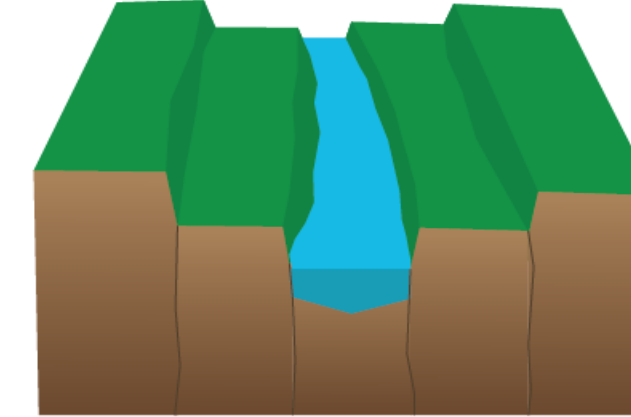
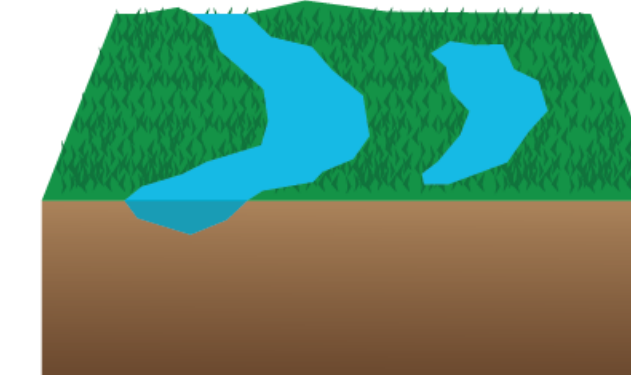
➤ Uyğunluğun müəyyən edilməsi – tapşırıq № 7-9

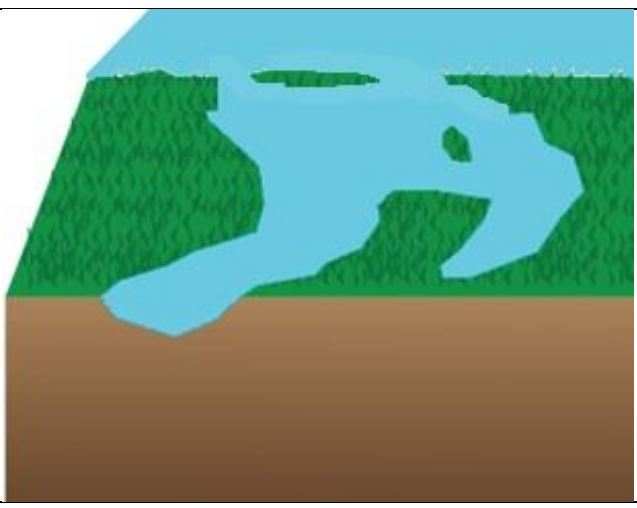
Təlimat

Tapşırıqda verilmiş iki siyahı arasında uyğunluğu müəyyən edin. Cavabı cavablar vərəqində verilmiş cədvələ yazın. Hər hərfin altında müvafiq rəqəmi yazın. Xalların miqdarı konkret tapşırıq üzrə müəyyən edilir.

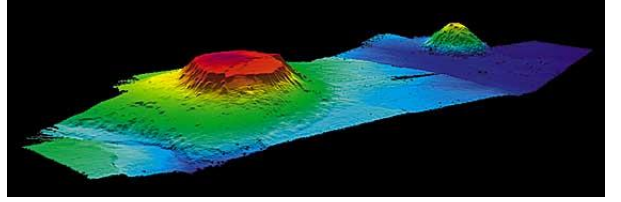

(6) 7. Uyğunluğu müəyyən edin (Nəzərə alın ki, cavab təkrarlanmur):




	Sxem		Gölün mənşəyinin növü
ə		1	Dəniz/laqun/ / liman


<p>8</p>		<p>2</p>	<p>Vulkan / Krater</p>
<p>8</p>		<p>3</p>	<p>Tektonik</p>
<p>8</p>		<p>4</p>	<p>Çay / dərə</p>
<p>0</p>		<p>5</p>	<p>Buzlaq</p>

3		6	Karst
		7	Uçqun-Bənd



(6) 8. Uyğunluğu müəyyən edin (Nəzərə alın ki, cavab təkrarlanmır):

	Termin/ illüstrasiya	Tərif
5	 <p>Qayot</p>	1 Çay dərələrinə axarlarla daşınan müxtəlif cür emal olunmuş materialdan ibarət çöküntü (çay daşı, çınqıl və s.)
8	 <p>Barxan</p>	2 Qar və buz kütləsinin ərimə, buxarlanma və ya mexaniki təsirlə kiçilməsi.

<p>8</p>	 <p>Alluvion</p>	<p>3 Təcrid olunmuş yastıbaşlı vulkanik mənşəli sualtı dağ, hansı ki okeanın məcrasından və ya sualtı silsilədən yüksəlmişdir</p>
<p>9</p>	 <p>Ablasiya</p>	<p>4 Külək tərəfindən gətirilən və bitki örtüyü ilə sabitlənməmiş qum təpəsi.</p>
<p>0</p>	 <p>Sedimentasiya</p>	<p>5 Təbii şəraitdə, hərəkətli və ya həll olunmuş vəziyyətdə olan həll edilmiş materialın hərəkətsiz vəziyyətə keçməsi ilə bütün növ çöküntülərin əmələ gəlməsi.</p>

3	 <p data-bbox="121 451 738 493">Attol</p>	6 Karst mağarasının dibindən şaquli olaraq yüksələn mineral damcılardan (əsasən əhəng daşından) konusvari formalaşma.
	7 İçərisində laquna yerləşən dairə formalı mərcan adası.	

(6) 9. Uyğunluğu müəyyən edin (Nəzərə alın ki, cavab təkrarlanmır):

	Paytaxtın fotosəkli	Dövlət
5	<p data-bbox="121 724 1177 766">Rabat</p> 	1 Qatar
8	<p data-bbox="121 1386 1177 1428">Doha</p> 	2 Danimarka

8

Amsterdam



3

Marokko



9

Havana



4

Haiti

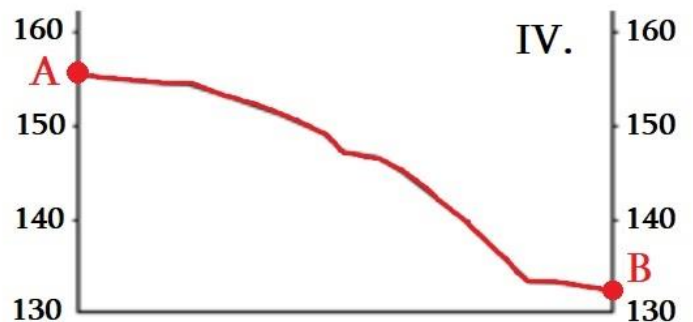
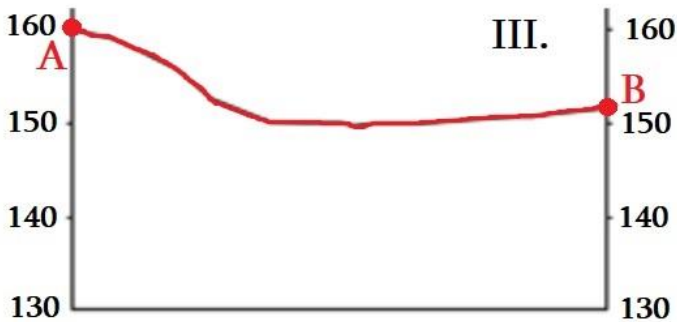
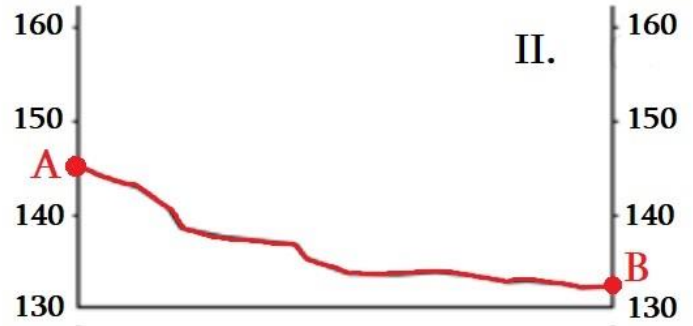
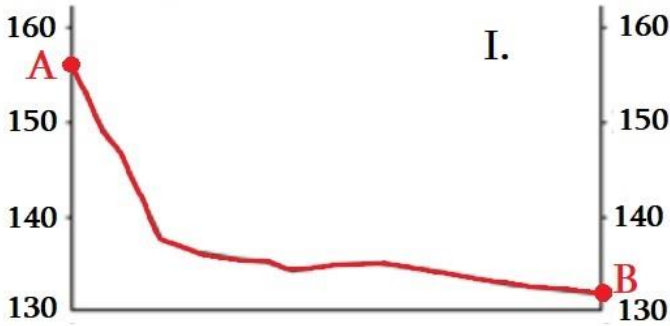
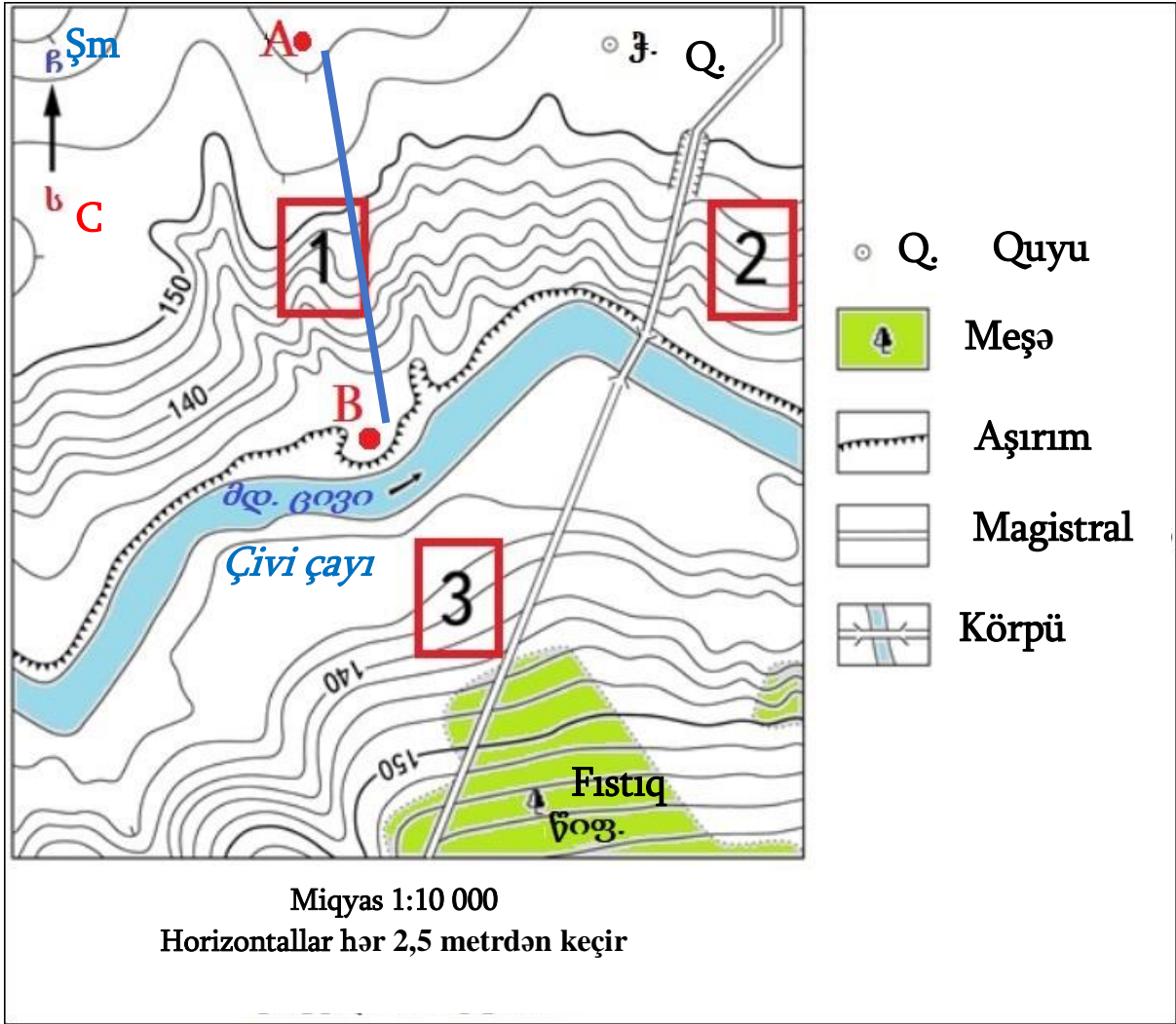
9	<p>Pxenyan</p> 	5	Şimali Koreya
3	<p>Kopenhagen</p> 	6	Belçika
7	Küba		
8	Hollandiya		

➤ *Məlumatın təhlili – tapşırıq № 10-12*

Təlimat

Tapşırıqda verilmiş informasiyanı təhlil edin və suallara cavab verin. Cavabı cavablar vərəqində ayrılmış müvafiq yerə yazın. Xalların miqdarı konkret tapşırığa görə müəyyən edilir.

(6) 10. Xəritəni, relyef profilini təhlil edin və suallara cavab verin:



(1) 10.1. Xəritəyə əsasən, illustrasiyada verilən relyef profillərindən, hansı A və B nöqtələri arasında çəkilmiş parçaya uyğun gəlir?

ə) I

ə) II

ə) III

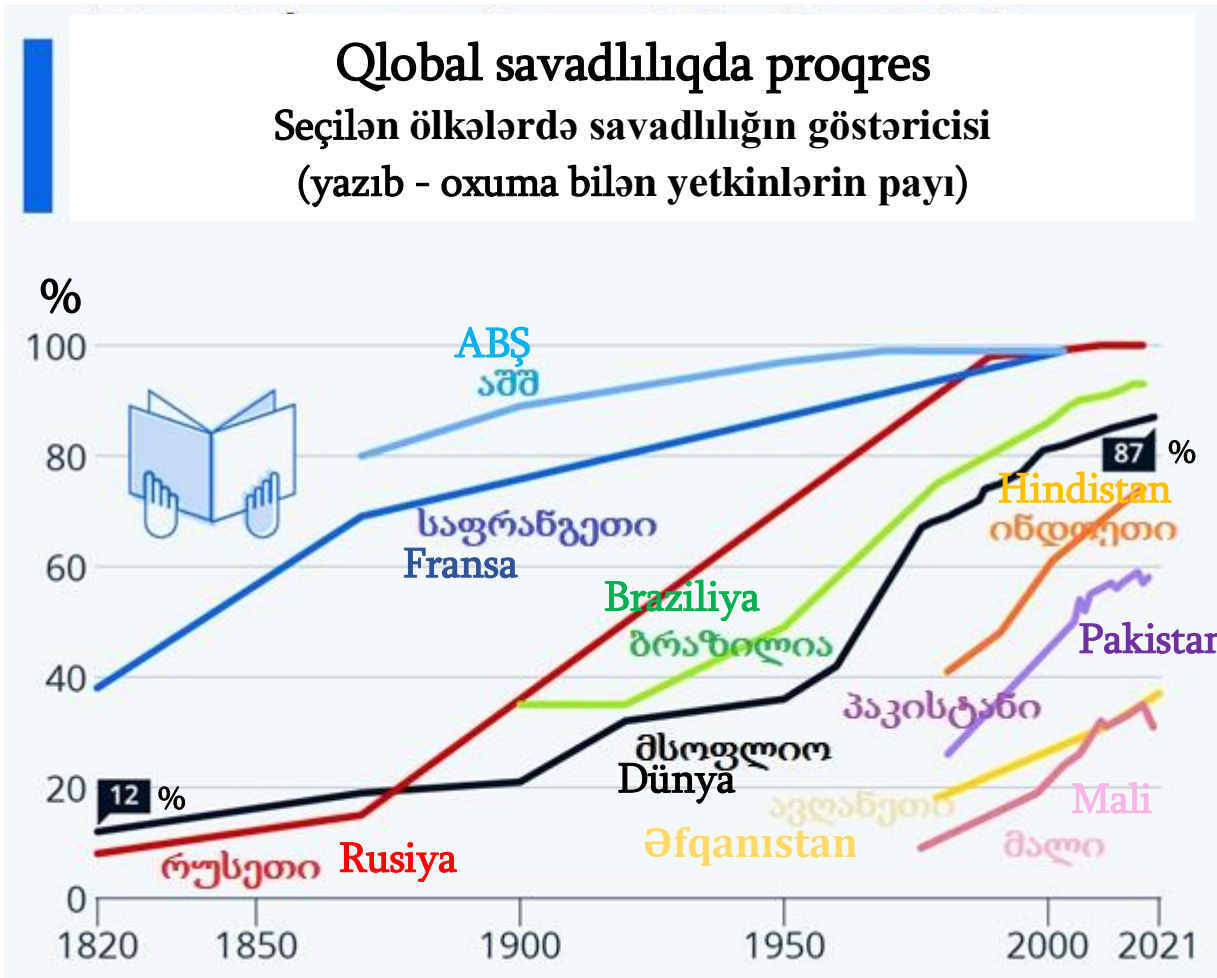
ə) IV

(1) 10.2. Quyu Çivi çayının hansı sahilində yerləşir ?

(1) 10.3. Əgər xəritədə müvafiq parçanın uzunluğu 4,5 santimetdirsə, quyu və Çivi çayı üzərində yerləşən körpü arasındakı məsafənin neçə metrə bərabər olduğunu hesablayın. (hesablama prosesini mütləq göstərin)

(3) 10.4. Fermer meyvə bağı salmaq üçün torpaq sahəsi seçməlidir. Ona yazda qarı tez əriyən, yayda isə günəş şüaları ilə çox isinən torpaq sahəsi lazımdır. Həmçinin, məhsulun bazara çıxarılmasının asanlığı da mühümdür. Xəritədə 1,2 və 3 rəqəmləri ilə işarə olunan torpaq sahələrindən hansı Fermerin tələblərini daha çox ödəyir? Seçiminizi əsaslandırmaq üçün iki arqument gətirin.

(5) 11. Məlumatı təhlil edin və suallara cavab verin:



(1) 11.1. Qrafikdən irəli gələrək, savadlılığın yüksəlməsinə yönəlmiş effektiv siyasətin həyata keçirilməsinə ilk olaraq hansı ölkə başlamışdır?

(1) 11.2. Hər bir ölkənin xətti qrafiklərinin niyə 1820-ci ildən başlamadığını izah edin.

(2) 11.3. Dünyada yazıb-oxumağı bilənlərin kəskin artması neçənci ildən başlayıb? Bu kəskin artımın iki səbəbini adlandırın.

(4) 12. Statistik məlumatları analiz edin və suallara cavab verin:

I Cədvəl **bölgəyə görə heyvandarlıq**
(ilin sonunda, min baş)

	2018	2019	2020	2021
Gürcüstan	819.1	841.9	896.2	904.3
İmereti	15.7	14.7	15.9	16.1
Kaxeti	496.8	497.3	552.1	527.4
Msxeta-Mtianeti	58.2	50.8	53.5	60.4
Samtsxe-Cavaxeti	56.0	63.5	65.6	60.2
Kvemo-Kartli	167.3	188.2	179.2	203.7
Şida Kartli	18.7	21.4	23.6	30.7
Qalan regionlar	6.5	5.9	6.4	5.7

II Cədvəl **Bölgələr üzrə istehsal (min ton)**

	2018	2019	2020	2021
Gürcüstan	17.0	24.0	32.7	46.0
Acasıstan MR	1.3	3.5	3.2	5.1
Quriya	1.9	4.0	5.8	8.5
İmereti	1.4	1.3	3.4	4.5
Kaxeti	2.3	3.9	2.1	4.2
Msxeta-Mtianeti	0.1	0.1	0.1	0.1
Sameqrelo – Zemo Svaneti	9.5	10.8	17.6	23.1
Kvemo Kartli	0.3	0.2	0.3	0.4
Şida kartli	0.1	0.1	0.2	0.1
Qalan regionlar	0.1	0.1	0.1	0.1

III Cədvəl **Bölgələr üzrə istehsal (min ton)**

	2018	2019	2020	2021
Gürcüstan	66.3	64.0	56.8	61.6
Acarıstan MR	48.2	50.0	37.6	49.7
Quriya	13.3	10.6	13.3	9.2
İmereti	0.4	0.4	0.8	0.7
Sameqrelo- Zemo Svaneti	4.4	3.0	5.1	2.0

IV Cədvəl

	Tərəvəz əkilən sahə (min hektar)				Tərəvəz istehsalı (min ton)			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Gürcüstan	12.3	12.6	12.7	11.4	142.2	161.1	176.1	149.0
Tiflis şəhəri	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4	0.5	0.3
Acaristan MR	0.5	0.4	0.3	0.3	4.6	5.2	6.5	5.2
Quriya	0.3	0.3	0.3	0.3	1.1	1.6	2.5	1.9
İmereti	1.5	1.7	1.4	1.4	17.2	18.1	16.1	17.1
Kaxeti	2.4	2.3	2.4	1.6	21.5	19.2	21.1	14.8
Msxeta-Mtianeti	0.2	0.2	0.2	0.3	1.8	1.5	1.4	1.7
Raca Leçxumi və Kvemi Svaneti	0.1	0.1	0.1	0.1	1.0	0.7	0.9	0.6
Sameqrelo – Zemo Svaneti	0.7	0.6	0.7	0.7	6.9	6.1	10.2	6.5
Samtsxe-Cavaxeti	0.9	0.8	0.8	0.7	6.1	6.4	8.0	4.1
Kvemo Kartli	2.3	2.1	2.1	2.0	43.0	41.7	42.6	39.3
Şida Kartli	3.4	4.1	4.2	4.0	38.9	60.3	66.4	57.3

(1) 12.1. I Cədvəldə heyvandarlığın hansı sahəsinin statistik məlumatları verilmişdir?

(1) 12.2. II Cədvəldə hansı kənd-təsərrüfat mədəniyyətinin statistik məlumatları verilmişdir?

(1) 12.3. III Cədvəldə hansı kənd- təsərrüfat mədəniyyətinin statistik məlumatları verilmişdir?

(1) 12.4 IV cədvələ əsasən, 2021-ci ildə hansı rayonda tərəvəzin orta məhsuldarlığı (t/ha) daha yüksəkdir?
